

Recuperare activă a pacientului și mijloace moderne de terapie a durerii

Terapia durerii este o specialitate complementară într-o echipă medicală complexă și trebuie să trateze pacientul cu compasiune și cu înțelegerea întregului istoric patologic.

Abordarea sistematică a cauzelor posibile și eliminarea lor prin procedee diagnostic poate duce la aflarea cauzei și la un tratament absolut de succes pentru pacient.

Fiecare pacient, în urma unui consult, va fi îndrumat către specialitatea medicală care poate trata cel mai bine durerea având ca urmare îmbunătățirea calității vieții.

Terapia durerii presupune un grad mare de implicare și constientizare a pacientului, pentru a obține rezultate cât mai eficiente.

Durerea cronică sau persistentă este durerea care durează mai mult de 3 - 6 luni, este continuă sau recurentă, având o durată și intensitate suficient de mari pentru a afecta starea de bine a pacientului, nivelul de funcționare și calitatea vieții. O definiție mai simplă pentru durerea cronică este următoarea: **durerea care „continuă atunci când nu ar trebui”**.

Simptomele durerii cronice includ:

- durerea de intensitate medie până la severă, care nu cedează;
- durerea care este resimțită sub formă de înțepături, arsură, presiune, furnicături; disconfort, senzație de constricție, rigiditate.

Durerea cronică este adesea însoțită de: oboseală, insomnie, renunțarea la anumite activități, necesar de odihnă crescut, modificări ale dispoziției (teamă, depresie, iritabilitate, anxietate, stres) și dizabilitate.

Ce cauze are durerea cronică?

Factorii care stau la baza durerii cronice pot fi dintre cei mai diverși. Deseori, procesul normal de îmbătrânire poate afecta oasele și articulațiile în moduri care provoacă durere cronică.

Alte cauze frecvente ale durerii cronice sunt leziuni ale nervilor și alte leziuni care nu reușesc să se vindece corespunzător.

Cum tratăm durerea cronică?

Managementul eficient al durerii nu se rezumă pur și simplu la prescrierea unui tratament analgezic. Tratamentul durerii ar trebui să ia în considerare și simptomele asociate durerii.

Din păcate, mulți pacienți consideră că tratamentul farmacologic este cea mai bună soluție pentru rezolvarea problemelor de sănătate. Această concepție greșită trebuie înlocuită cu ideea că pacientul trebuie să participe activ pentru redobândirea stării de sănătate.

În absența unui „standard de aur” în tratamentul durerii cronice, este ideală o abordare multimodală, care încorporează tratamente farmacologice și nonfarmacologice, precum și adaptarea la nevoile fiecărui pacient în parte. Rezultatele, în cazul oricărui tratament, nu ar trebui să fie cuantificate numai în ameliorarea durerii, ci și într-o îmbunătățire a calității vieții.

Tratamentul nonfarmacologic

Tratamentul nonfarmacologic ar trebui să fie primul pas în managementul durerii cronice. Îndepărtarea fricii, încurajarea pacientului să se descurce singur, folosirea măsurilor adaptative și orientarea atenției către simptomele asociate durerii sunt la fel de importante ca abordarea specifică a durerii. Tratamentul nonfarmacologic cuprinde **terapii pasive și active**.

Terapiile pasive

Terapiile pasive includ: terapii fizicale, manipulări și mobilizări, oxigen hiperbaric, stimulare electrică nervoasă transcutanată.

Terapiile fizicale sunt metode care nu necesită consum de energie din partea pacientului și care pot oferi ajutor pe termen scurt în durerea cronică. Aceste terapii includ: parafina, ultrasunetele, ionoforeza, terapia cu lumină, electroterapia antalgică.

Oxigenul hiperbaric (HBO) implică administrarea de oxigen într-o cameră sub presiune pentru a crește cantitatea de oxigen la nivelul țesuturilor corpului.

Electrostimularea reprezintă utilizarea terapeutică a energiei electrice și este o altă metodă care poate fi utilizată în tratamentul durerii. Electroterapia transcutanată este reprezentată de:

TENS (cea mai comună formă de electroterapie, în care stimulul electric este aplicat pe suprafața pielii) și de **curentul interferențial**, care penetrează în profunzime.

Terapii active

Activitatea fizică în aproape orice formă este esențială la toți pacienții cu afecțiuni musculoscheletale.

Exercițiul fizic are multe efecte benefice atât asupra stării fizice, cât și asupra stării psihice pentru pacienții cu durere cronică. Activarea mecanismelor descendente inhibitoare este considerată a fi mecanismul de acțiune pentru ameliorarea durerii pentru multe din aceste tratamente. Scopul principal este păstrarea pacienților cu durere cronică activi fizic cât mai mult timp posibil. Inactivitatea este dăunătoare, în ciuda ameliorării temporare a simptomelor.

Exercițiul terapeutic poate fi clasificat în:

- exerciții de mișcare;
- exerciții de întindere;
- exerciții de creștere a forței musculare;
- exerciții condiționat cardiovasculare.

Terapia activă se bazează pe filosofia că exercițiile terapeutice sunt benefice pentru restaurarea flexibilității, forței, rezistenței, funcției și poate atenua disconfortul. Terapia activă necesită implicarea pacientului pentru a finaliza un exercițiu sau o sarcină.

Antrenamentul functional

Durerea cronică poate limita chiar și cele mai simple activitățile zilnice. Un program activ de succes se concentrează pe creșterea capacității de a efectua sarcini funcționale. De exemplu, aceasta ar putea însemna posibilitatea de a îndeplini sarcinile de uz casnic sau de a reveni la locul de muncă. În aceste situații, recâștigarea independenței determină în mod evident o mai bună calitate a vieții. Activitatea funcțională este la fel de importantă ca și efectuarea unui program de exerciții fizice zilnic.

Ridicarea, transportul, împingerea, tragerea, îndoirea, dexteritatea digitală și manipularea sunt toate exemple de mișcări funcționale care sunt folosite zilnic. Activitățile de agrement sunt incluse în această categorie. Capacitatea de a efectua un nivel mai ridicat activități de agrement servește mai multe scopuri: socializarea, utilizarea în mod activ a timpului și crearea unei stări de bine.

Tratamentul farmacologic

Tratamentul farmacologic are ca principiu utilizarea medicamentelor în doza cea mai mică și pentru cel mai scurt timp posibil, pentru a reduce efectele secundare. Cuprinde în principal medicamente din clasa antiinflamatoarelor nesteroidiene și a antialgicelor.

Acetaminofenul rămâne analgezicul cel mai frecvent utilizat pentru gestionarea durerilor musculo-scheletale, deși se pare că pacienții preferă antiinflamatoarele nonsteroidiene (AINS).

Acetaminofenul, în combinație cu alți agenți, cum ar fi *codeina* sau *tramadolul*, poate determina un risc cumulat pentru supradozarea acetaminofenului atunci când pacienții continuă să utilizeze suplimentar aceste medicamente contrar recomandărilor.

Antiinflamatoarele nonsteroidiene tradiționale și cele de ultimă generație au jucat un rol important în managementul durerii, mai ales în combaterea inflamației. Acești agenți sunt însă recunoscuți acum pentru faptul că se asociază cu efecte adverse grave asupra tractului gastro-intestinal, rinichilor, ficatului și sistemului cardiovascular. În prezent, orice utilizare a acestora se face cu recomandarea de a fi administrați doze minime și timp cât mai scurt.

Analgezicele opioide Medicamente opioide oferă cea mai bună analgezie pentru aproape orice durere, dar utilizarea lor este limitată de efectele secundare imediate, precum și în ceea ce privește siguranța pe termen lung.

Medicamentele adjuvante pot fi definite ca agenți a căror funcție principală nu este ameliorarea durerii, ci modificarea percepției durerii de către pacient. Deși au fost utilizate inițial în managementul durerii neuropatice, s-a dovedit ulterior că ar avea un efect în fibromialgie, acest lucru crescând interesul în utilizarea lor în alte afecțiuni musculoscheletale dureroase. Cele două clase de medicamente care au fost cel mai studiate pentru efectele analgezice sunt antidepresivele și anticonvulsivantele.

Tratarea deficitului de vitamina D Studii recente arată că un deficit de vitamina D poate contribui la durerile cronice. Vitamina D este vitală pentru absorbția fixarea calciului în oase și îmbunătățirea forței musculare.

Tratamentul invaziv

Injecții locale cu corticosteroizi în articulații și în țesuturile moi. Steroizii intraarticulari sunt eficienți pe termen scurt (1 - 3 săptămâni) realizând ameliorarea durerii, dar nu par a îmbunătăți funcția sau a oferi ameliorarea durerii pentru perioade de timp mai lungi.

Infiltrații la nivelul coloanei vertebrale -implică injectarea de steroizi la nivelul coloanei vertebrale (cel mai frecvent lombare) cu scopul de a reduce inflamația în jurul rădăcinilor nervilor spinali și a țesuturilor adiacente diminuând durerea.

Infiltrații cu substanțe vascoelastice -presupune injectarea de substanțe lubrifiante (acid hialuronic și derivați) în articulații (frecvent în articulația genunchiului) pentru a reduce durerea îmbunătăți mobilitatea.

Intervenția chirurgicală de protezare - pentru articulații grav afectate, mai ales articulațiile coxofemorale și genunchi.

Sfaturi utile pentru pacienții cu durere cronică:

- adoptați o dietă sănătoasă, echilibrată;
- încercați să îndepărtați stresul din viața cotidiană; acesta intensifică și întreține durerea cronică;
- renunțați la fumat, deoarece acest obicei poate agrava durerea;
- reduceți consumul de alcool, deoarece agravează problemele de somn;
- practicați exerciții de respirație profundă sau de meditație - vă vor ajuta să vă relaxați;
- practicați exercițiu fizic zilnic, deoarece determină ameliorarea durerii cronice, prin eliberarea de endorfine.
- apelați la masaj, pentru calmarea durerii;
- nu ezitați să apelați la psihoterapia individuală sau la cea de grup.

Urmați cele 6 principii ale unui stil de viață sanatos:

1. Respecta regulile unei nutriții optime
2. Mananca alimente integrale, neprocesate.
3. Introdu varietatea în dieta ta.
4. Consuma cantități mari de legume
5. Practica mancarea conștient.
6. Practica orice activitate fizică

Pentru a avea o viata lunga si fara boli, alaturi de o dieta sanatoasa trebuie sa faci si sport. Mai exact, orice tip de activitate fizica. Gaseste cateva exercitii sau sporturi care te atrag si practica-le constant. Incearca sa faci sport de doua ori pe saptamana. Chiar daca ai un job solicitant si nu-ti permite timpul sa mergi de doua ori pe saptamana la sala, fa cateva exercitii simple acasa sau, de ce nu, la birou. De exemplu, ridica-te de pe scaun la fiecare 30 de minute si mergi timp de 1 minut prin incapere. Acasa, incearca sa faci dimineata cateva flotari, genuflexiuni si abdomene pentru a te mentine in forma. Ai weekend-ul liber? Plimba-te cu bicicleta prin parc sau cu rolele. Sau scoate-ti catelul afara. Mersul pe jos este foarte sanatos.

Daca esti incepator si vrei sa mergi la sala de fitness, iti recomandam sedintele de **pilates**. Sunt potrivite pentru tine deoarece iti protejeaza articulatiile, te ajuta sa-ti controlezi musculatura abdominala, echilibrul si respiratia.

Poti chiar sa apelezi saptamanal la antrenamentele de rezistenta si la cele combinate care antreneaza mai multe grupe de muschi: exercitii cu greutati kettlebell, exercitii la banca, ridicarea cu gantere.

Sau alege 60 de minute de exercitii cardio de trei ori pe saptamana: jogging, innot, ciclism, sprinturi.

Ofera-i organismului suficient timp sa se odihneasca (relaxare, somn)

Elimina stresul din viata ta

Gandeste pozitiv pentru a avea o viata echilibrata

Fii o persoana moderata

Declaratia de la Montreal 2010 "Accesul la tratamentul durerii este un drept fundamental al omului"

Art. 1 Toti oamenii au dreptul de a avea acces la tratamentul durerii fara discriminare.

Art. 2 Toti oamenii au dreptul de a fi informati asupra durerii si a accesului la tratarea acesteia.

Art. 3 Persoanele cu durere au au acces neingradit la diagnosticarea si tratarea durerii de către profesioni profesioniști calificati.